

Nämndinitiativ till stadsbyggnadsnämnden

Checklista för hållbar stadsutveckling

Införande av en checklista för en jämlik, klimatneutral och hållbar stadsutveckling.

Bakgrund

Södertälje befinner sig i en period av en stor samhällsomvandling som samtidigt präglas av betydande utmaningar: en tilltagande klimatkris, ökade sociala klyftor och ett byggande som inte alltid tar tillräcklig hänsyn till långsiktig hållbarhet. Den fysiska planeringen är en av kommunens starkaste verktyg för att skapa rättvisa livsvillkor, god folkhälsa och ett samhälle som tar ansvar för klimatet.

För att bidra till Parisavtalets 1,5 °C-mål och samtidigt skapa trygga, gröna och jämlika livsmiljöer behöver kommunen säkerställa att varje nytt plan- och byggbeslut bidrar till klimatlösningar – inte nya utsläpp. Samtidigt måste miljö- och klimatarbetet kombineras med social hållbarhet, tillgänglighet och goda boendemiljöer i hela Södertälje.

Därför föreslår Vänsterpartiet att Stadsbyggnadsnämnden inför en **obligatorisk checklista** som en integrerad del av alla beslut inom översiktsplanering, detaljplanering, markanvisningar och bygglov.

Förslag till beslut

Vänsterpartiet föreslår att Stadsbyggnadsnämnden beslutar att:

Införa en checklista som obligatoriskt beslutsunderlag vid all fysisk planering.

Uppdra åt Stadsbyggnadskontoret att:

- integrera checklistan i start-PM, samråd, granskning och antagande av detaljplaner,
- ställa checklistekrav på exploatörer i markanvisnings- och bygglovsprocesser,
- återkomma med rutiner för uppföljning, kontroll och rapportering.

Checklistan ska säkerställa att stadsutvecklingen i Södertälje bidrar till:

- kraftigt minskade utsläpp,
- fossilfria och energieffektiva byggnader,
- starka ekosystem och att stadsutveckling sker med hänsyn till unika naturvärden.
- social jämlikhet, trygghet och god folkhälsa,
- minskat bilberoende och mer aktiv och kollektiv mobilitet.



Bilaga: Vänsterpartiets förslag till checklista för stadsbyggandet i Södertälje

Checklistan besvaras med JA/NEJ och kort motivering.

A. Klimaträttvisa och utsläppsminskning

- Följer projektet Parisavtalets 1,5 °C-mål och kommunens klimatmål?
- Har projektet redovisat utsläpp från byggskede, drift och transporter?
- Är projektet förenligt med en lokal koldioxidbudget eller motsvarande?

B. Rättvis markanvändning och hållbara lokaliseringar

- Prioriteras förtätning nära kollektivtrafik framför exploatering av natur och jordbruksmark?
- Undviker projektet negativ påverkan på grönområden, skog och odlingsbar mark?
- Har klimatrisker (skyfall, värme, översvämning) analyserats och åtgärdats?

C. Klimatanpassning, grönska och folkhälsa

- Säkerställs minst 30 % grönyta eller motsvarande grönstruktur?
- Inkluderas öppna dagvattenlösningar och naturbaserade åtgärder?
- Har projektet åtgärder mot värmeöar (träd, skugga, gröna tak)?
- Bidrar projektet till jämlika och hälsofrämjande utemiljöer?

D. Klimatvänliga material, återbruk och cirkularitet

- Har byggherren gjort en livscykelanalys (LCA) för klimatpåverkan?
- Prioriteras trästomme, återbruk och klimatförbättrad* betong?
- Har en återbruksinventering genomförts vid eventuell rivning?
- Utgör minst 20 % av materialet återbrukade/återvunna komponenter?

E. Energi – fossilfritt och effektivt

- Uppfyller byggnaden energiklass A eller bättre?
- Har byggnaden solceller eller förberedelse för solenergi?
- Är uppvärmningen 100 % fossilfri via fjärrvärme eller förnybara lösningar?

F. Mobilitet och minskat bilberoende

- Ligger projektet inom 400 meter från kollektivtrafik?
- Prioriteras gång- och cykeltrafik i uterummen?
- Finns mobilitetstjänster (delbil, cykelpool, lådcyklar)?
- Har bilparkeringstalet sänkts i linje med kommunens klimat- och trafikstrategi?

G. Social hållbarhet, trygghet och jämlik stadsutveckling

- Främjar projektet social blandning och goda boendemiljöer?
- Är offentliga rum trygga, tillgängliga och utformade med jämlikhetsperspektiv?
- Finns närhet till service, skola, vård, kultur och vardagsfunktioner utan bil?
- Inkluderar projektet dialog med berörda invånare, särskilt grupper med svagare röst?



H. Avtal, transparens och uppföljning

- Har klimat- och hållbarhetskrav inkluderats i exploateringsavtal?
- Finns tydlig uppföljning vid bygglov, startbesked och slutbesked?
- Finns mätbara indikatorer:
 - CO₂e per m²
 - Energi (kWh/m²)
 - Andel återbruk
 - Grönytefaktor
 - Andel hållbara resor

Motivering – Vänsterpartiets perspektiv

En checklista säkerställer att klimatansvar, social jämlikhet och långsiktig samhällsnytta alltid vägs in i besluten. Checklistan gör det lättare att säga nej till ohållbara projekt och ja till framtidens gröna, socialt hållbara och klimatsmarta stadsmiljöer.

Den ökar transparensen, förutsägbarheten för byggherrar och tryggheten för medborgarna. Den gör kommunen bättre rustad mot klimatförändringar och stärker folkhälsan i både tätort och landsbygd.

Med checklistan får Södertälje en stadsutveckling som är:

• klimatsmart • jämlik • fossilfri • grön • trygg • långsiktigt hållbar

Christine Falk (V)

